

előttük járóknak. Mondják, hogy Gyallay Kelemen Lajostól nemcsak apró ötleteket kapott. Miként köztudomású, hogy Móricz Zsigmond Erdély trilógiája történeti háttérének felfestésében Kelemen Lajos ecsetvonásai is fellelhetők. Ami őket mindennél szorosabb szálakkal kötötte össze, és amit máig a szemérmes hallgatás jótékony leple takar, az a hitük volt, azonos felekezeti hovatartozásuk. Ennek a közösségnek akkor bizonyára még szoros szálakkal összetartó ereje, a rokonhoz hasonlatos érzelmek atyafiságos melegét nyújtotta nekik.

Az irat, amelyben a Kelemen Lajos által készített családtörténet, illetve családfa ránk maradt, az Országos Levéltár 1943. évi általános iratai között található meg.²⁹ Az iroda az ügyet „Gyallay-Pap Domokos — Benczédi — ősi székely nemessége és lófő rangja t[árgyá]ban sürgős véleménynyilvánítást kér” cífra mondattal iktatta be. A záróirat felzetén található ügyviteli feljegyzések tanúsága szerint folyamodó az eljárási díjat 1943. október 28-án lerőta. Választ azonban nem kapott. Ugyanitt, más kéztől: „Tárgytalan! ...” Igaz ekkor már 1954-et írtak.

Az előzmények 1911-re nyúlnak vissza, amikor is a Magyar Királyi Belügyminisztérium (Háromszék vármegye főispánjának közbenjárására), illetőleg Benedek János sepsiszentgyörgyi királyi közjegyző kérelmére a Magyar Királyi Országos Levéltár megkezdte nevezett előnévhasználat megállapítással (Homaródszentlászlói és Léczfalvi) egybekötött nemességigazolásának szakvéleményezését. Az előadó Barabás Samu volt. Vizsgálódását az ügyben ő azzal zárta le, hogy:

„Az eredeti Gyalai családi névnek Pap al[ias] Benedekre való átváltozása a három izen át lelkészkedő ősök papi hivatalából, illetőleg az armálisszerző Gyalai István fia Benedek nevéből magyarázható meg, amihez hasonló esetekre a magyar családok történetében számos példa van.

... folyamodó közjegyzőnek és kérvényében megnevezett leszármazóinak magyar nemességük, s a bemutatott iratok szerint jogszerző gyakorlattal igazolt Léczfalvi előnév, valamint a Gyalai Istvánnak és utódainak adományozott nemesi czimerviseléséhez való joguk elismerhető.

A Homaródszentlászlói előnév iránti kérelme azonban a folyamodónak nem teljesíthető. A helység neve ugyanis az armálislevélben nem praedicatum gyanánt van használva, hanem csak azt jelenti, hogy Gyalai István, mikor a fejedelem [Bethlen Gábor] őt nemesi kiváltsággal felruházta [1618. október 21.], oda való pap (ecclesiae possessionis Szentlászló concionator) volt. ...”

A Belügyminisztérium igazán gyorsan, még ugyanazon év júliusában igazolta is a nemességet Barabás előterjesztése szerint, Háromszék vármegye fő- és alispánjai felé. Tehát azon az úton, amelyen a kérelem hozzá beérkezett. Léczfalvi Benedek János ekkor már nyeregben érezvén magát festett címeres nemesi bizonyáglevél kiállításáért folyamodott (1911. augusztus 9.) gr. Khuen-Héderváry Károly miniszterhez címzett levelében.

Az ügy ezzel megkezdte oda-vissza útját a Belügyminisztérium és az Országos Levéltár között, érdemben mindenkor utóbbiban intéződve (többször ugyanazon személy keze által), egyik vagy másik érintett ügyiratain. Mindezek és egyéb bonyodalmak

²⁹ MOL Y 1, 1533/1943. OL.